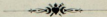

مکتبہ عربیہ اسلامیہ

۱۸ نجی سنہ

۱۵ صفر ۱۳۱۵

جزو، عدد : ۶۴

گریدڻځ احوال عمومیه و تاریخیه سی

(مابعد عن جزؤ ۶۳)

حانیه لیمان و قلعہ سنی محافظہ مقصدیلہ و ندیکولور بری آطہ نځ اڻ یوکسک
قسمندہ و دیگر حانیہ ناظر آشاغیکی طرفندہ اولمق اوزره اورادہ ایکی قلعہ بنا
ایتمش ایدی .

گریدڻځ قحنه مبادرت اولندیقی وقت عساکر عثمانیه طرفندن اؤل باؤل ضبط
و تسخیر اولنان جهت مذکور آطہ ایدی . وقعه نویس مشهور (نعیم) ذکر اولنان
آطہ یی و اورادہ بولمیش اولان سالف الذکر ایکی قلعہ یی بروجہ آتی وصف
و تعریف ایدیور :

« کرید جزیره سنه قریب اوج میل مدور بر جزیره صغیره که ایکی طرفندہ یالین قیا
اوزرندہ بنا اولمیش آرہ لری بر میل ایکی حصار متین که آیاطودوری قلعہ لری دیمکله معروفدر
حانیه نځ نکهبانلری شکندہ واقعدر . دیواریشک عرضی آتی ذراع و ارتفاعی اون ایکی
ذراع ، هر بری خسروانه بالیز طولر و جبهه خانه و ذخایر ایلہ مالامال ایدی . اول ایکی قلعہ که
بری بالاتر محافظ بیرون و بری زیر سرکه حارس دریای اندروندر . درت ساعتہ قبضہ
تخیزه گلدی . »

« گلشن معارف » تاریخندہ دخی شو فقرہ واردر :

« کریدہ اوج ذرت میل قریب حانیه نکهبانلری اولان آیاطودوری قلعہ لری اوزرلینہ
واردلیکه ، دیوارلریشک عرضی آتی ذراع و ارتفاعی اون ایکی ذراع ، درونلری بالیزر و جبهه خانه
و ذخایر ایلہ طولیدر . درت ساعتہ فتح اولندی . »

ذکر اولنان ایکی قلعہ او ائسادہ تخریب اولتهرق آناری حالا مشاهدہ اولمخده در .
مذکور آطہ غیر مسکوندر .

غرابوسه آطہ سی جزیره نځ جهت غربیه سنده کان کيسامو قضااسنځ غرابوسه

دینلان برونٹک قازوشوسندہ واقعدر . آطہ نٹاٹ یوکسک طرفدہ کذلک ونڈیکلور طرفدن بنا ایدلمش برمتین قلعه حالاموجود اولوب محافظہ سنہ دائماً دقت اولتقدہدر . بوندن خیلی سنہ اول ذکر اولنان آطہ بر مدت مسکون ایدی ایسہدہ مؤخرآ اہالیسی کریڈک دیگر جہتہرینہ ہجرت ایتشددر .

سودہ آطہ سی، مشہور عالم اولان سودہ لیمانٹک آغزندہ واقع اولوب، اورادہ دخی ونڈیکلور طرفدن یاٹلمش بر قلعه واردر . مذکور آطہ اوتہدن برو مسکون بوللمش اولدینی خالدہ صرف اسلام اولان اہالیسی بوندن برچوق سنہ اول سودہ کورفزیٹک ایچرو طرفلرندہ بنا ایدلمش و (عزیزہ) نامیلہ توسیم قلمش اولان قصبہیہ نقل اولتشددر .

ذیا آطہ سی و نام دیگرلہ طاوشان آطہ سی قندیہ شہرینہ تخمیناً یدی میل مسافدہ واقع اولوب طولی اوچ و عرضی ایکی میلدر . اشبو آطہ نٹاٹ جہت جنوبیہ سندنہ درت لیمان واردر . قندیہ قلعه سی فتح اولدینی وقت اورادہ قالمغہ موافقت ایتامش اولان ونڈیکلورٹ قلعه نٹاٹ عساکر عثمانیہ تسلیمنی متعاقب مذکور طاوشان آطہ سنہ کیتلمری و ہوا مساعد اولنجہ ونڈیکہ متوجہاً اورادن سربستجہ مفارقت ایتلمری عساکر عثمانیہ قوماندانیہ ونڈیکلورٹ قوماندانی بیندہ عقد اولنان معاہدہ نامیہ درج اولنان شرائط جملہ سندن بوللمش و حقارندہ اولوجہلہ معاملہ ایدلشددر .

ازمنہ قدیمہدہ قلاوذا Kladia اسمیلہ معروف اولان غاوذوس آطہ سی ایسہ جزیرہ نٹاٹ جنوب غریب سندنہ کائن اسفاکیا قضا سٹک قازوشوسندہ واقعدر . یالکڑ بو آطہ الان مسکون اولوب اہالیسی اوچ یوز قدر نفوسدن عبارت اولہرق اورادہ بولنان سکر قریہدہ ساکندر .

کریڈک اطرافندہ واقع قصور آطہ لرہ کلنجہ بونلر علی الاکثر قیالقدن عبارت اولہرق، بعضیسی ایسہ گوزل مرعاری حاوی اولمسیلہ اورایہ رعایاچون اغنام نقل اولتقدہدر .

کرید لیمان و برونلری

حانییه بجزراً یگر می میل و برا اوج کیلومترو قدر مسافده بولنان مشهور و طبعی سوده لیماندن بشقه حانیه و رسمو و قدیدهده مصنوع لیمانلر موجود اولدینی کبی، برده ینه طبیعی اوله رق جزیره نك سواحل شمالیه سنده استیه و آبی نیقولا و اسپرلقه و سواحل جنوبیه سنده دخی (ماطالا) و (لوترو) و (قالی لیمونس) و (کیسامو) قضاسی سواحلنده (استاوروس) لیمانلری وارددر . بونلردن بشقه برطاقم قویلر دخی موجوددر .

خوار یونندن پاولوس ایتالیاه کیدر ایکن راکب اولدینی کمی قالی لیمونس لیمانه و اورادن بالاده ذکر اولنان غاوذوس آطه سنه اوغرامشدر .

برونلره گنجیه الك متعارفلری ازمئه قدیمده (سامونیون) Σαμωνίων اسمیه متعارف اولوب استیه نك منتهاسی اولان (سیندهرق) برونی و كذلك ازمئه قدیمده (قوریفوس) Κήρυκος اسمیه معروف اولوب گریدك غرباً منتهاسی اولان غربوسه برونی و كذلك مشهور اولان قیریومه تیون Κρησὺ Μάτοπον برونی اولوب، بونلردن بشقه (قاوقمله خا) و (قاوقذراپانو) و (سوزو) و (قاوق اسپاتا) و ده اون بش قدر مشهور برونلر وارددر .

گریدك طاغلری

گریدده بولنان طاغلر، اسمی انفا ذکر اولنان (استراوون) طرفندن وجه آتی اوزره وصف تعریف اولمشدر . شویله که :

“Ἔστι δ' ὀρεινή . . . ἡ νῆσος . . . τῶν δ' ὀρέων τὰ μὲν πρὸς δύσιν καλεῖται Λευκὰ, οὗ λειπόμενα τοῦ Ταυγέτου κατὰ τὸ ὄψος, ἐπὶ τὸ μῆκος δ' ἐλτεταχμένα ὅσον τριακοσίων σταδίων καὶ ποιοῦντα ῥάγιν

τελευτῶτάν πω; ἐπὶ τῇ στενῇ· ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ κατὰ τὸ εὐρυχωρό-
τατον τῆς νήσου τὸ Ἰσάριον ὄρος ὑψηλότατον τῶν ἐκεῖ, περιφερὲς δ'
ἐν κύκλῳ σταδίων ἑξακοσίων· περιρικεῖται δ' ὑπὸ τῶν ἀρίστων πό-
λεων· ἀλλὰ δ' ἐστὶ πάριτα τοῖς Λευκαῖς, τὰ μὲν ἐπὶ νότον τὰ δ'
ἐπὶ τὴν ἑω λήγοντα.

یعنی :

« جزیره طاغستان اولوب طاغلرینک جهت غربیده واقع اولانلری آق
طاغلر تسمیه اولمقددر . بونلرک ارتفاعی (طاییه طوس) Ταύριος طاغنک
ارتفاعدن دون اولیوب طوللری دخی اوج یوز استاذیا راده سندهدر . مذکور
طاغلرک اتکلری جزیره نک اق نقطه سنده حاصل اولان شبه جزیره طوغری
ایمکدهدر . جزیره نک اورته سنده واک واسع نقطه سنده ایذا طاغی واقع اولوب
اورالده بولان طاغلرک اک مرتفعی اوله رق محیطی آلتی یوز استاذیا راده سندهدر .
بو طاغنک اطرافده اک کوزل قصبات موجوددر . آق طاغلره نمائل دیگر طاغلر
دخی واردرکه بونلردن بر طاقی جنوب و بر طاقی دخی شرق طرفه طوغری
ممتد اولور . »

فی الواقع استراوون طرفدن دیندیگی وجهله گرید جزیره سنک اک مشهور
واک یوکسک طاغلری مذکور آق طاغلر و نام آخرله اسفاکه طاغلری و ایذا و نام
دیگرله پسیلوریطیس Περίλυσις تعبیر اولان بیوک طاغدر .

انگلیز اسیراط (Spratt) طرفدن Travels and researches in Crète یعنی
« گریده سیاحت و تحقیقات » عنوانیه انگلیزجه تالیف اولان کتاب ایله برابر
رتیب اولان بیوک گرید خریطه سنده ایذا طاغنک ارتفاعی سکر بیوک آلتش قدم،
یعنی ایکی بیوک درتیوز آلتش طقوز مترو اولمق اوزره اشارت اولنوب مذکور
خریطه گرید جزیره سنک اک مکمل خریطه سی عد و اعتبار اولمقد اولدیغی جهتله
آق طاغلرک ایذا طاغندن ده مرتفع اولدیغنه مؤخرآ بر فکر حاصل اولمش ایدی.
آنحقینه مؤلف مومی الیه طرفدن « سایلینگ دیرکشین Sailing Directions » یعنی
« بحر یونه معلومات » عنوانیه تالیف اولان دیگر برکتاده آق طاغلرک ارتفاعی سکر

بیك قدم، یعنی ایکی بیك درت یوز اوتوز سکر مترو وایذا طاغنك ارتقاعی ایسه سکر
 بیك ایکی یوز، یعنی ایکی بیك درت یوز طقسان طقوز مترو اولق اوزره کوسترلمش
 اولدیغندن، و (رولن Raulin) نام فرانسر سیاح طرفندن "Description physique
 de l'île de Crète" یعنی "گرید جزیره سنك احوال طبیعی سی" عنوانی تحتند اوله رق
 تألیف اولنان مهم اثرده دخی مذکور طاغلرك ارتقاعی حقنده کمال دقتله ایدیلان
 مساحه نتیجه سنده آق طاغلرك ارتقاعی ایکی بیك درت یوز اوج مترو وایذا طاغنك
 ارتقاعی ایسه ایکی بیك درت یوز طقسان سکر مترو ایدوکی تحقیق ایتش اولدینی بیان
 اوله رق شو نتیجه یی تعدیل ایدر دیگر تدقیقات فنیه دخی اجرا اولمادیغندن، ایذا طاغی
 آق طاغلردن ده مرتفع اوله رق شو حالده ایذا طاغی گریده بولنان طاغلرك الك
 مرتفعی اولدیغنه دار من القدیم موجود اولان اعتقادك صحتی یكیدن تأید ایتشد .
 مذکور طاغلردن بشقه برده کیسامو - سنه و رسمو و قندیه و لاشید و استیه
 طاغلری دخی وارد . کیسامو - سنه و آق طاغلر و ایذا طاغی و لاشید و استیه
 طاغلری گریدك بر باشندن تا او بر باشنه قدر تمتد بر سلسله اوزرنده اولوب، آنلردن
 تفرع ایدر دیگر ده کوجك بر جوق طاغلر دخی وارد .

گریدك شهرلری و گوللری

گریده سیر سفائنه صالح چایلر یوقدر . فقط اولدجه بیوك بش نهر وارد .
 بونلردن (اپلاتانیا) تسمیه اولنان نهر (کیدونیا) قضا سنده و (کیلاریس) تسمیه اولنان نهر
 (آقرون) قضا سنده و (یوفیروس) نهری قندیه قریبنده و كذلك اپلاتانیا نهری رسموده
 (یرقو طاموس) نهری (مسارا) ددر . بر جوق ایرمقلر دخی وارد؛ اکثری صولری
 یالکز موسم شتاده جریان ایدوب موسم صیفده کیسلور . آقرون قضا سنده یالکز
 بر گول موجود اولوب (قونا) گولی اسمیله معروفدر .

آندریا قوپاسی

(مابعدی نسخه تابه ده)

